

Pressiteade

Luxembourg, 1. oktoober 2020

Audiitorite sõnul tuleks kontrollida ELis finantseerimisasutustele antava riigiabi järelevalve toimivust

Euroopa Komisjonil on õiguslikud volitused ja vahendid finantseerimisasutustele antava riigiabi kontrollimiseks. Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt ei olnud tal siiski alati võimalik neid täielikult kasutada. Aastatel 2013–2018 esines puudusi nii kokkusobivuse hindamises kui ka tulemuslikkuse seires. Riigiabi kontrolli eeskirjad olid üldiselt selged ja lihtsad, aga neid ei ole alates 2013. aastast muudetud, kuigi olukord märkimisväärselt muutunud. Seetõttu nõuavad audiitorid kehtivate eeskirjade ümberhindamist.

Avaliku sektori rahaline toetus on ELi õiguse kohaselt üldiselt keelatud. Pärast 2007.–2008. aasta finantskriisi oli finantseerimisasutustele antava riigiabi maht siiski enneolematult suur, kuna peeti vajalikuks vähendada ohtu, mida pangad kujutavad finantsstabiilsusele. Sellest ajast alates on EL oma finantssektori raamistikku põhjalikult reforminud, et muuta pankade päästmine tulevikus tarbetuks. Sellegipoolest on veel juhtumeid, kus pangad saavad maksumaksjate raha. Komisjoni ülesanne on hinnata selliste meetmete kokkusobivust ELi siseturuga. Audiitorid uurisid, kas alates uue pangandusteatise vastuvõtmisest 2013. aasta augustis kuni 2018. aasta lõpuni oli komisjoni kontroll asjakohane tagamaks, et riigiabi jääb erandlikuks ja piirdub minimaalselt vajalikuga, nagu on nõutud ELi aluslepingutes.

„Võttes arvesse 2007.–2008. aasta finantskriisi tagajärgi, on olukord selgelt muutunud, isegi COVID-19 kriisi puhkemist arvesse võttes. Õigusraamistikku on oluliselt tugevdatud, mis on muutnud pangad vastupidavamaks ja vähendanud nende vajadust toetuda maksumaksjate toetusele. Samal ajal on olemas tunnustatud eesmärk püüelda integreerituma pangandussektori poole ELis,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Mihails Kozlovs. „Seepärast kutsume komisjoni üles kaaluma finantssektorile antava riigiabi eeskirjade ja tavade ühtlustamist.“

Üldiselt tunnistavad audiitorid, et EL on välja töötanud asjakohased vahendid ja volitused pankadele antava riigiabi tõhusaks kontrollimiseks. Komisjon eraldas vajalikud ressursid ja oskusteabe ning kehtestas tugeva eetilise raamistiku. Komisjon kehtestas ka asjakohased protsessid ja juhtumite käsitlemine vastas üldiselt nõuetele. Riigiabimenetlused olid siiski liiga pikad ega olnud alati täiesti läbipaistvad, peamiselt seetõttu, et kasutati laialdaselt teatise esitamisele eelnevaid mitteametlikke kontakte.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Audiitorid leidsid, et finantssektorile antava riigiabi kontrollieeskirjad olid üldiselt hästi koostatud ja selged. ELi aluslepingud võimaldavad anda pankadele erandkorras riigi toetust, et kõrvaldada tõsised häired liikmesriigi majanduses. Audiitorid märgivad, et ELi eeskirjad ei ole selles küsimuses siiski piisavalt selged ega määratle, mis on tõsine häire. Samuti märkisid nad, et komisjon ei vaidlustanud liikmesriikide väiteid, mille kohaselt oli finantsstabiilsus igal konkreetsel juhul ohus. Lisaks nõudis komisjon küll meetmeid konkurentsimoonutuste piiramiseks, aga ei analüüsinud iga meetme tegelikku mõju konkurentsile. Samuti ei olnud komisjoni tulemuslikkuse näitajad täielikult eesmärgipärased, sest need ei kajastanud alati komisjoni tööd, vaid temast olenematuid väliseid tegureid.

Lisaks taunivad audiitorid asjaolu, et komisjon ei ole alates 2013. aastast oma kriisieeskirju nõuetekohaselt hinnanud. Sellest tulenevalt jäid eeskirjad muutmata, hoolimata õigusraamistiku uuendamisest (sealhulgas asjaolust, et pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiiv on piiranud võimalusi anda pankadele abi ilma maksejõuetusmenetlust algatamata) ning märkimisväärselt paranenud majandus- ja finantskliimast (enne COVID-19 puhangut). Seetõttu on oht, et praegused ELi eeskirjad ei ole enam kooskõlas tegeliku turuolukorraga, hoiatavad audiitorid.

Eespool esitatud kaalutlusi silmas pidades ja selleks, et ühtlustada ELi kontrolli finantssektorile antava riigiabi üle, soovivad audiitorid Euroopa Komisjonil

- 2023. aastaks hinnata, kas riigiabi eeskirjad on jätkuvalt asjakohased, ja neid vajaduse korral muuta;
- parandada veelgi vastavust sisemistele protsessidele ja parimatele tavadele;
- parandada tulemuslikkuse mõõtmist.

Toimetajatele

Euroopa Liidu toimimise lepinguga keelatakse üldiselt riigiabi andmine, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud üldise majandusarenguga seotud põhjustel või selgelt määratletud erandlikes olukordades. Euroopa Komisjonil on riigiabi kontrollimisel ainupädevus. Selle eesmärk on kaitsta siseturu terviklikkust, kaitstes liikmesriike turumoonutuste eest.

Eriaruanne nr 21/2020 „ELis finantseerimisasutustele antava riigiabi kontrolli toimivus tuleks üle vaadata“ on kättesaadav kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.

Käesolev audit on osa [kontrollikoja tööst finants- ja majandusjuhtimise valdkonnas](#). See täiendab kontrollikoja varem avaldatud aruandeid finantsjärelevalve ja konkurentsipoliitika kohta.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa meie aruannetes esitatud soovitustest viiakse ka ellu.

Teave meetmete kohta, mida Euroopa Kontrollikoda on võtnud seoses COVID-19 pandeemiaga, on esitatud [siin](#).

Eriaruanede pressikontakt

Vincent Bourgeois – e-post vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tel (+352) 4398 47502 / Mob (+352) 621 552 502